

MARTIN OLIVA

Napsal A. V. Šmilovský.

Rozárka se pro okamžik upoko-
jila. Odhadovatel komise šla nej-
prve do stáji. Odhadatel udala u
každého přednětu cenu, a sluhu
zapísal vše tužkou do archu na
délku uložných. Odhadování a
zapísování trvalo až k večeru a z
celé té smutné akce, jež nejen sta-
tek Martinův, ale i celý Štěpánov
pobouřila, byly dvě věci nejsmut-
nější. První obědla se ve stáji se
starou známou maší, s Oubrou.
Odhadatel ubohé staré a věrné zvi-
ře na dvacet zlatých. Tolik lidí
vytrhlo starou klínu z poklidu, i
obrátili své velké hlavy oči tak
rozumně na Martina, že otáčil se
v hloubi duše své.

"Tak daleko to s tebou přišlo,
Martine," zláho se k němu oto-
klivý hlas. "Ze i mne, jež po
celý svůj život statku tak věrně
dovládám, zabavují jako kus hadu
nebo útes slámy? To jsem si na
tobě na stará kolena svá zaslou-
žil?"

Martín se otáčel v hloubi duše
své a slyšela vstoupila mu do
očí. Stál jen odvrátil se od Cou-
ry a zavzdychal si: "Ubohá, od-
puť, i je trpělivá tehle a stokrát
více než ty."

Jedlé bolestnější výstup stal se
v komoře, když odhadovatel Ro-
zárka udala, že za kus hadu, ale
když prošel ku svatebnímu šatům,
jež Rozárka co nejpevněji zabo-
helená na památku v truhle uscho-
vávala, tuť vypukla ubohá
selekta v usměvavý plác a nechtěla
neromanticky svatební šaty komisi
vydati.

"Vente si všecko, jen ty máš
nechtě," zvolala, "to je drahá pa-
mátka na moji svatbu, a ty nechtíš
prodati, ať se stane, co se stane."
Když jí po té soudní sluha
zhruba odpověděl, obrátila se Ro-
zárka prosebným okem k Marti-
novi.

"Martine, ujmí se mne," volala
úzkostlivě, "vždyť vidíš, že mně
berou i mé drahé svatební šaty."
Martine, pomoz!"

Martín začal pěst svou v kapse
a měl sto chuti hrubého sluhu u-
deriti. Ale v čas vzpomátoval se,
a pro pohnutí a plác jedva ze se-
be vypravil:

"Buď trpělivá, Rozárko, nepři-
puštin, aby ti je prodali. Proza-
tím je jim jen ukáž."

Bylo po zabavování. Sluha, vlo-
živ Martinovi na srdce, že od té
chvilky za každý zapsaný kus je
soudu zodpovědný, odešel s od-
hadem. Abrahám, jež po celý čas
zabavování byl přítomen a samy-
mi těšnými jablky kolem sebe
házel, zůstal a chtěl se omlouvat
před Olivovými.

"Dávajte si svému jednání bar-
vičku jako chcete," odhlý ho
Martín, "špatnost kouká přece ze
všeho. Vy jste se šalbě neucili,
ale s ní se narodili. Jste žid!"

Abrahám se hrubě nebránil. Ne-
měl toho potřebu, neboť docílil,
čeho po ten čas žádal; docílil, že
Martín Oliva nemohl již nic ze
svých movitých věcí odprodati a
tadla si nemohl k penězům pomu-
ci, a dále docílil exekuce na svr-
sky tolik, že Martina tím nadobro
o úvěr připravil. Martín měl
pravdu, Abrahám neměl se to-
peře šalbě učiti.

XVII.

Vážná, až děsně vážná jest hra
životu, ať lidé, již v ní buď s ko-
mickými nebo tragickými posu-
ky úlohy své odhávají, ne mu-
hem více jsou než stíny, jež slun-
ce vzhledem jako by mimochod-
em vrhá na bílou, mrtvou stěnu.
A přece brouzdá se nepevně
hrady svou svého, abychom jako
střízliví pitevně obžirali jimi
útek zapletené hry, abychom pá-
trali po pravercech, z nichž ří-
sou se pohutky k činům, z nichž vy-
mstít se průžiny, jež jednání
rozvolávají a vytýkají k úžasné
výšce. A konec hry? Věčné
stejný. Síla v průžných popu-
šl, umlává, usne a strne. Stíny
na stěně vyblednou, aťrati se jed-
nou stranou a druhou houpají no-
vě, hra počíná novými figurami
dne duchu staré knihy. Konec vě-
né stejny, a přece nezáducha
spáti ta vážná, až děsně vážná
hra! Jsouť dvojí herci, dvojí li-
de.

Pavouci a motýlové.

Jedni zlí, až hrůza pomysliti;
zli, tmaví, chytří, bezzitní, mi-
strovsky oka svých sítí v úkrytu

duše na motýle tkají. To jsou
pavouci. Ubozí motýlové! Srdce
dobrého, myslí lehké tvorové po-
letují veselé, nedbajíce sítí mlu-
čících. Pavouci mezi lidmi úžas-
ně množství, pavouci plno, vše-
ko všude zapředené; motýli, než se
uměje, zapleté se, uvázně, jest la-
pen, a pavouci, tinní, hmošný,
příleze a zatne jedovatě četní své
do srdce svého věže, a vyjde mu
krev z teploha a dobrého srdce.
Pavouci tyží. Jsouť pavouci, již
umějí liti na celé národy a sítě-
bati životní mizu z jejich srdce-
bati. Dost, dost, strhnuce opomí-
ti. Abrahám, Čertovák byl pavou-
ci; Martín, Rozárka motýlové.
Stará hra s novými figurami. Bu-
de i její konec věčné stejný? Ne-
mábluhoje novým výjevům, při-
jedu samy.

Byla to smutná noc na statku
Olivových po zabavování svršků! By-
la, mimola, položena na ni pouška
zapomenutí. Martín neklesl již do
předstří neodhodlanosti, do ne-
činnosti a tupého pohorlí.

"Boh, mne svědkem! Ty, Ro-
zárko, a dítě naše jediným mým
jest počinem. Za vás dám vše-
ko s radostí, i život, i hloupost
věnou."

Tak přísahal večer Rozárce,
když ukládal se na lože, tale při-
sahal ráno, když se probudil. A
nebylo potřebu přísahy; Pokra-
dla udělala z Martina muže; Ro-
zárka dočila, že Martín před ní
zamlěl, že měl v umyslu zbabu-
sit životní. Čtila to dobře a na-
dále nové, utěšené vzpruhy
umdlévající její mysli.

Hned z rána šel Martín po vsi
hledati pomoci, aby zbavil se Ab-
raháma. V stavení bylo mizko, ve-
děl, že vše, na které pohlédl, již
mu nepatřilo. Bylo mu tam jako
v cizině. Martín pochopil špatně
u svých sousedů. Žitných nemo-
hli pomoci a chovali mluvo to jiné
k Martinovi, že lehkouzářím
svým životem přivedl do ciziny.

Jejich do neštěstí. Martín musel na
rami své pouti mnohé hořké slo-
vo spolknouti. Spokl je bez od-
mluvy, bez trpkosti. Sousedé mlu-
vili pravdu, a on nesl vinu. Byl
muž, snesl pravdu, nerepátl, ale
neznamomyslně také; i kdyby je
někde psem byli vyštvali, nebyl
by zvedl pěstí své, byl statečný,
pevný v umyslu, pevný v prová-
dění.

Martín šel do města. Šťastná
případla mu myšlenka, ovšem již
změně pozdě; nespouštěl se jí, po-
něvadž jej sílila. Self přímo k
soudní Hlavovi.

Hlava byl muž širokého rozle-
du a mužného, upřímného srdce.
Nepokládá on sebe pouze za
soudce, nýbrž i za rádece lidí v
okresu správě jeho svědomí.
Krátko sice, ale nikoliv usměně-
a chladně vyzval Oliva, aby se mu
se všim svědčí.

Martín se mu vyzpovídal ze všo-
ho s důvěrou téměř synovskou.
Hlava poslouchal v zamyšlení,
maje upřený hled svůj k hovorné-
mu rolníkovi. Když Martín se do-
stal k tomu místu ve svém vypra-
vování, kde Rozárka se mu svěřila,
že bude matkou, změl tak po-
divné jeho hlas, že i Hlavovi
vstoupila slza do oka. Vstal ze
svého sedadla a popocházel se za-
ložným rukama vzadu prudce
po soudní stěně.

Dokonejš své vypravování, pro-
sil Martín soudi, aby mu dal ra-
da, co má počíti, aby zachránil
Rozárku a své dítě, hlavně aby di-
tě nepřišlo o statek.

"Rada tu jen jedna možná,"
odpověděl soudi po krátkém pře-
myšlení; "vy musíte si co nejdřív
ve peníze zaopatřit, abyste vyplá-
tili směnku, pak útraty, jež na
vás zabavením svršků vypadají, a
všecko všecko, čím u Abraham Si-
chra vážnete."

"A neseženou-li v čas ty pen-
ze?" mluvil úzkostlivě Martín.

"Pak propadnete právu," od-
větil soudi; neboť žid je docela ve
svém právu, a jsem jist, že on, co
zanesl, provede. Čert lapne, při-
teli, za vlasek a pasouzem drát.
A váš věřitel není podle všeho
lepší. Když jste jen ke mně před-
vedem, jen před několika dny,
přišel, než Sichek provedl zabave-
ní svršků! To byl dobře od ně-
ho rozvážený krok; připravil vás
o úty a dost, a stál vám tak vše-
líky úvěr. Jen stěží asi dostane-
te peníze, a kdo ví, nepřijde-li
s bláta do hlavy! Připadáte mně

jako myška, s níž kočka z povzdá-
leho pohrývá. Exekuce na svrsky
rozhlásí se v okolí, a to vám nade
všecko ohrožilo!"

"Vždyť mám posud jmění," ma-
mítal Martín.

"Ano, ale což to platno! Vy
nemáte loňských peněz, rozumí-
náte-li se co nejdříve s věřitelem,
cher, propadnete bez milosti se
náte-li se co nejdříve s věřitelem,
jaký dle všeho je Abraham Si-
chra, propadnete bez milosti se
svým jménem právu."

"Právo nemůže mne zatratiti,
poněvadž by bylo nespravedlivé.
Vždyť nemohl jsem sobě jinak po-
moci, krupobití mne k tomu při-
mutilo, a já jsem sméknám neroz-
uměl, nevěděl jsem, že mohou m-
ti tak hrůzný následek!"

"Právo, milý Olivo," odpově-
děl vážně a smutně Hlava, "zná-
mí jen vše a nikoliv osobu, ať si ži-
vou nebo mrtvou. Ono vytáhne
pod umíráním posledně zabave-
nou podstatu, ono vezme poslední
lavič, na níž ubohá zablouzná
všude své mrtvé dítě položila, aby
je myši nečraly. Opakují: právo
zná jen vše a nikoliv osobu, ať si
žijou nebo mrtvou."

Oliva svedl hlavu; srdce se mu
stálo úzkostí a zlou předtuchou.
V té chvíli zdálo se mu, že je mo-
žný, jenž zaletěl do mlčených pa-
vů, z nichž se již nevyplétá,
leč vznemil se zase a prošel zno-
vavo radu.

"Zaopatřte si peníze," opako-
val Hlava, "a nepovede-li se vám
jich zaopatřit, na mluvě znova
s Abrahámem, sníte se s ním, po-
žádejte ho o posouvání, aby ne-
přišlo k nejhoršímu. Buďte opa-
trný, přičinlivý, nenechte vše bě-
žeti, ale hleďte ze zápletek vybré-
nouti. Ostatně doufám, že jste
muž, jenž ví, že pracuje a lopo-
tí se za dítě. Jež žena jeho pod
srdcem nosí. To vám dodá povždy
potřebné síly. Buďte-li potřebo-
vati rady, ja svých dveří nikdy
před vámi nezavru."

Martín odešel. Vážná, tvrdá slo-
va soudiho nevykládala jeho mysli
naopak přídala mu celkem srdce-
jakob vubě hola, ryčí pravda, byl
sebe horší, mysl neubere. Sed
rovinnou nohou do města šlouně pe-
něž. Teprve nyní pochopil, jak
rozuměti jest slovům soudiho:
"STŘÍŽI dostanete peníze, a kdo ví,
nepřijde-li z bláta do hlavy."
Jeden dohazoval nad druhého na-
bízel se, ba vřítal Olivovi. Ústa
oplyvala jim medem, v srdci však
kryli jedy. Každý si z toho dělal
čest a zásluhu, tak "váženému a
bohohému občanu" zaopatřití pe-
něže, a vodil jej o překot k lieh-
várům, s nimiž byli ve spojení.
Byl jednou židem ošizen, byl
Martín po druhé opatřen, každé
slovo liehvárů váže na zlatých
vázkách. U všech viděl, že nejsou
hloupější než Abrahám, a pozo-
roval jen, že jsou nestoudnější.

Abrahám dovedl aspoň jednání
svým barvu poctivosti, lidskosti
dání, liehváři, s nimiž vyjednával,
ani o to se nestaral. Věděl dře-
be, že Oliva má už zabaveny svr-
sky, a domnívali se, že za každou
centu peníze přijme. Proto nena-
dělali s ním okolků, mluvíli zřev-
ně. Martín byv jednou napálen,
nemohl v mysli ještě hlouběji za-
břednouti, a vůle patrně, že, kdy-
by půjčka uzavřel, aby zbavil se
Abraháma, přijde skutečně z bláta
do hlavy. Díval se nestydatost
těch vydrhů, ale nedal se jí
omámiti. Měl tolik ráznosti v so-
bě, že raději odcházel s nepoříze-
nou, než aby se dal okrásti a Ro-
zárku a dítě své. Co mu bylo
platno jeho jmění? Židé, u nichž
o peníze se neházel, pokládali je
za vše, jež výhodně by se dala o-
dirati, za nic více než za dojnou
krávu. Skryté nebo aspoň nevy-
slovené záležitosti jejich vysvítaly
z každého slova jejich řeči, a Mar-
tín tak vystřízlivěl ze všech svých
nadějí, jen poněkud příhodnou
půjčku učinil, že div neznalomy
šel. Skoro celý den chodil od
Hlavy k Pilátovi, k večeru vrá-
til se s nepořízenou domů.

"Co se dnes nepovedlo," pra-
vil k Rozárce dávaje jí o všem
správu, "povede se, dá-li Bůh, si-
tra nebo pozítří. Neustanu, ne-
popustím, upokoj polekáním mysl
svou, snad už nové ráno přinese
nám úlevu a spáso."

Rozárka se upokojila, a Martín
spal velmi dobře. Vědomí, že se
vše slyšelo se přičinil, aby svůj
majetek zachránil, bylo mu nej-
lepší podstatou k odpočinku.

Druhého dne, sotaven po vše-
rejším lopotách, odebral se Mar-
tín opět do města, aby vyhledal
peněz. Zaklopal u některých zá-

možných měšťanů, již je a ote-
vleho dávalo znati, vyřídil jim u
prvního smutné postavení své, a
prosil je snažně za výpomoc. Jed-
ní vymluvili se zloba, že nemají
peněz pohotově, a jiní odhlý je
výčetem, jež rozdílila mu pokoz-
dě srdce, beztoho úzkostní seve-
ně.

"Co vás napaďá, človče!"
Vždyť zapleten jste se židem!
Kdož bude tak bláhový, aby vás
z toho vyplátl, a ještě ke všemu
vám peníze vyčítal. Nejde to,
nejde, příteli! Jsouť mnozí, již ne-
vzí v lůžkách židovských a nemo-
hou sehnati peněz, nad tovy! Blá-
zen bude se zbytečně chtít souditi,
jděte k lidem, již pohyváním se
živí."

Zbýly ještě Olivovi některé ve-
rejně peněžní ústavy. Když byl
něl pořádného kaventa, bylo by
bývalo po starostech a trudech,
ale kaventa nemohl nalézt; niko-
nemtěl za ubohého muže, ručiti,
nikdo nevěřil úplné v jeho po-
stí, a slyšeli, domnívají se, že
kdyby byl v pravdě poctivý muž,
nebyl by hned ze začátku hledal
útočiště u žida.

Tak uplynulo několik velmi
trápných dní. Martín vážil cestu
sem i tam do okolí, neznal na ní
žáho, co jen poněkud zdálo se mu
býti prospěšným, neporadil však
nikde více než ve městě. Radil se
s advokáty, ale ti především žá-
dali peníze na rukou, a Martín je
neměl. Radil mu, aby prazditi
obhlí na stoleté prodal. Oliva se
toho klonit zhroutil, neboť tužil
právo, že Abrahám by v tom
případě mlu znova bez milosti u-
deril. Pak doufal, že s peněží
litér užtrží po zidech za obhlí, pře-
se aspoň z nehoršího si pomůže
Zierátka, ke konci nezbyvalo Mar-
tinovi nic jiného, než zachovat
důbrou vůli s Abrahámem.

Liska žid nepustil po všechny
ty dny korist svou soka. Zřejmě
ovšem nevstoupil Martinovi do
cesty, ale potají sbíral od každé
její krok a napřed už o to se po-
staral, aby Oliva mu neuklonil.
Několik dní nechal Martina na-
pokoji, ale pak poníž vhodně při-
ležitost, aby svého dlužníka tím
hlouběji do svých lécek a tona
zapletl. Přšel rozkaz od soudu
aby Oliva zaplatil útraty, jež spo-
jily byly s exekucí na svrsky, a
etnáci dnu pod uvarováním ex-
kuce. Martín neměl peněz při ru-
ce a nemohl z movitých svých vě-
cí nic odprodati, šel k Abrahámu.

Žid přijal hned dosti vřdně, ab-
při tom hned z počátku hovore
položil otázku, jež Martina nanej-
výš polekala.

(Pokračování.)

Priznaky chřipky.

Zpravidla objevuje se chřipka
epidemicky následkem klimati-
ckých poměrů. Priznaky jsou
mnohé. Začíná horečkou, někdy
mracením, bolavými hlavou, přechá-
ním v údech, tlacením nad očima
a velkou slabostí. Chuti k jídlu
ubývá a stolice je nepravdělná.
Obvyklé plíce jsou stížené, což
má za následek kašel, katar a
chřipkovitost. Často chřipka napa-
due záudek, zavinivší přajem, že
lůdeňi bolesti, ztrátu chuti k jí-
dlu a někdy dávání. Mnohé vážné
a nebezpečné choroby jsou zavine-
ny chřipkou a proto je radno za-
počít neodkladně se správným lé-
čením, při prvním nejmenším ob-
jevení se výše uvedených pří-
znaků. — Jest to velice důležité
vybrati si účinný lék; čas by ne-
měl býti ztracen pokusy. S uspo-
kojením můžeme říci, že Dra. Pe-
tra Hoboka jest zrovna ten potřeb-
ný lék; jest to po více jak sto-
letí vyzkoušený lék a má neporu-
šený rekord úspěchu v léčení
chřipky a zprůhledněných chorob.
Pan John Hindricks z Ellingson,
S. D., píše: "Některé z našich
dětí byly stížené prudkou chřip-
kou, mimo žaludečních obtíží a pak
nemohly nic jísti. Hoboko jim po-
mohl hned, takže nebylo třeba
ani poslati pro lékaře. 22 milé
vzdálenosti." Pan Frank Ludwig
z Chilton, Wis., píše: "Mimulý tý-
den jsme měli všichni chřipku,
však zvali jsme Hoboko a jsme
všechni zdrávi nyní." Jiný psal v
podobném smyslu.

Ne jako jiné léky, Dra. Petra
Hoboko není na prodej v léká-
rnách. Zvláštní jednatel dodává
ho přímo z laboratoře. Nevíte-li o
takovém jednateli ve vašem sou-
sedství, dopište Dr. Peter Fahrney
& Sons Co., 19—25 S. Hoyne Ave.,
Chicago, Ill. — Advertisement.

Severův
český
kalendář

Na rok 1917 jest již
hotov. Zahrnuje jež
v lékařských, jest
zdravá. Jemná li
jež váš lékařství,
přítel přílohu nám.

KAŠEL

jest obyčejně jedním z
nejzávažnějších přízna-
ků při zápalu průdu-
šek, křivčovitě zákr-
tu a chřipce. Abyste
kašel ten zastavili a
tak rychle úlevy zís-
kali, berte

Severův
Gothardský
olej

(Sever's) Gothard
Oil) jest vyřezá-
ním proti per-
vehlím bolestem
a křivčovitě zákr-
tu a chřipce, při na-
stoupení, revmatiz-
mu a otokůch.
Cena 35 a 50c.

SEVERŮV
BALSÁM PRO PLÍCE

(SEVER'S BALSAM FOR LUNGS).

Dítka, tak jako dospělí, mohou jej bráti, ano i nemluvnatům
velmi dobře prospívá. Jest velmi příjemné chuti. Berte
jej při kašli, nastuzenínách, chřipkovitě, bolavém hrdle,
kašli při zánětu průdušek, křivčovitě zákrtu a při kašli
z chřipky. Ceny 25 a 50 centů.

Přijte se všdy u Severových léků v lékárnách. Některé však nepodávají
u náhrady. Zahrnuje jež zdravé a léky. Když je váš lékařství nemohl,
objednejte si je přímo od

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa

160 ACRES
FARMS IN
WESTERN
CANADA
FREE

Liberální nabídky pšenice
ku v Canadě osadník

Severových léků, jež zahrnuje jež zdravé a léky. Když je váš lékařství nemohl,
objednejte si je přímo od

Beautiful Bust and Shoulders

new possible if you will wear scientifically
constructed Ben Jole Brasieres.

The dragging weight of an unconfined bust
not only sashes the flesh of the shoulder giving a
poorful line to the entire upper part of the body.

There are the distinct and most noticeable per-
sonal characteristics of a woman's bust. It is the
most important part of her attire. It is the
only part of her body that is not covered by
clothing. It is the only part of her body that
is not covered by clothing. It is the only part
of her body that is not covered by clothing.

Have your dealer show you Ben Jole Brasieres.
If not stocked, we will gladly send him, prepaid,
samples to show you.

BENJAMIN & JOHNS
31 Warren Street Newark, N. J.

FRANK SVOBODA

UMĚLECKÝ ZÁVOD
POMNÍKOVÝ

Krásný nový cen-
ník právě vydán.
Pište si o něj dnes
já vám ušetřím peníze.

1215-31 SO. 13TH ST
OMAHA
NEB.

21 centů
libra DOBRÁ KÁVA libra
centů 21

Tato káva, již od 10. října prodáváme za 21 centů, nalezla
všude hojně oblibu pro dobrou jakost a výtečnou chuť. Lep-
ší druhy kávy prodáváme po 24 a 26 centech libra. Vzor-
ky naší kávy zašleme zdarma na požádání.

Objednávky vyplňujeme od 25 liber výše a proti zapla-
cení předem peníze, se zárukou, když zboží neuspokojí, mů-
žete je vrátit a obratem pošty obdržíte vaše peníze zpět.

Čaj, kofein a jiné kuchyňské potřeby za ceny mírné.
Pište si o ceny.

Za solidní obsluhu a upřímost poctivosti vám radíme
Zvláště krajanům v Nebrasce a okolních státech jest noma-
lous výhodou objednat od nás, neboť dovozní jest nepatrná a
dodávka poměrně rychlá. Pamatujte, že čím jest objednávka
větší, tím dovozní přijde laciněji.

OMAHA COFFEE MILL
FRANK ŽALOUDEK, majitel
1904 South 13th Street, OMAHA, NEB.
V tom samém obchodě od roku 1903.